

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum ad valorem Sacramenti sufficiat Intentio conditionata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

revocari ab extrinseco, v. g. si quis illum mone-
ret: ebrius verò non potest ita ad sobrietatem &
attentionem revocari.

Sed contra 1. Etiam somnians potest facile
excitari, & tamen de somniantem non admittitur,
quod admittitur de distracto. Contra 2. Fin-
gamus, quòd ebrius haberet presentissimum
remedium ad pellendam in momento ebrietatem,
& simul haberet hominem, qui posset ad libitum
applicare remedium, non propterea valeret talis
hominis consecratio. Contra 3. Ponamus di-
stractum posse difficillimè ad se revocari, sicut
ectatici, nihilominus illius consecratio valeret.

698. Tertiò respondent alij, discrimen
esse, quòd ebrietas in casu posito, ita sit impedi-
tiva rationis, vt simul ipsa sit causa talis opera-
tionis v. g. consecrationis: quia consecratio non ef-
ficeretur, nisi talis in ebrietate constitutus esset,
& ideo dicitur homo operari vt impeditus ab usu
rationis. At verò distractio non est causa opera-
tionis, quia operatio facilius & securius futura ef-
ficeretur, si non adesset distractio, sed attentio, & ideo
non dicitur homo operari reduplicativè vt impe-
ditus seu vt distractus, sed specificativè, qui di-
stractus.

Sed contra, quia potest fingi casus, in quo
ebrietas non est causa consecrationis, eò quòd
hæc facilius esset futura, si abesset ebrietas, sicut
modò de distractione dictum est. Fingamus ergo,
aliquem bibisse vinum adustum in ea quanti-
tate, quæ post horam sit causatura plenam ebrie-
tatem, etiam si bibens non præviderit: deinde
post tres quadrantes incipiat legere sacrum, v. g.
in vigilia Nativitatis; huic præter omnem in-
tentionem superveniet ebrietas, & tamen ex vi
præcedentis intentionis sacrificandi, & deinde ex
vi imaginativa jam excitata, perget ordinatè fa-
cere omnia, sicut fieri debent: atqui esset hæc
omnia facturus, si ebrius non esset: ergo ebrie-
tas non est causa harum actionum, sicut non est
distractio: atqui talis consecratio adhuc non va-
leret: ergo nihil interest, utrum ebrietas sit vel
non sit causa seu conditio, sine qua non sequere-
tur consecratio.

699. Quarta ergo, & mihi vnicè sufficiens
responsio est, quàm dat Card. Pallavicinus his
verbis. [Verba requisita ad actum legitimum,
debent vel ex usu, vel ex pacto humano esse signa
interioris animi, aut præsentis, aut præteriti non
revocati: atqui verba prolata ab ebrio nec ex
usu, nec ex pacto humano sunt ejusmodi signa
interioris animi, licet per accidens ab eo pende-
ant: ergo non sunt sufficientia ad legitimandum
actum. E contra ejusmodi signa sunt Verba ho-
minis distracti; item Epistola quæ obligat, etiam
si, quando ea accipientem alloquitur, voluntas
eam scribendi jam diu sit transacta.] Hæc Palla-
vicinus: quæ adhuc magis explicari possunt, vt
mihi videtur.

Illæ itaque verba proferuntur Humano mo-
do, quæ in Contractibus & obligationibus sunt

apta significare animum se obligandi, & actum
ipsum legitimandi, & insuper talem animum
non fuisse revocatum. Duplici autem ex capite
possunt habere hanc vim significandi: vel ex pacto,
vel ex communi hominum usu. Priori mo-
do habet hujusmodi vim significandi Epistola scrip-
ta: si enim illi ad quem scripta est, non inno-
tuit revocatio animi, quando eam legit, habet
ex pacto vim inducendi obligationem, etiam si
interea animus esset revocatus, quia vi pacti præ-
cedentis inefficax est hujusmodi revocatio. Pos-
teriori modo habent verba hanc vim significan-
di, quando proferuntur ab homine distracto: cu-
jus ratio est, quia hujusmodi distractiones sunt
moraliter inevitabiles, & si impedirent valorem
actûs, nullius ferè actûs valor sibi satis constaret,
quin in dubium vocari posset, quod in humano
commercio esset summum inconveniens. At
verò verba prolata ab ebrio nec ex pacto habent
vim significandi, neque etiam ex usu communi
hominum: non enim habet communis usus, vt
verba obligatoria proferantur in ebrietate mora-
liter inevitabili. Sed de hoc satis.

CONTROVERSIA III.

Utrum ad valorem Sacramenti sufficiat Intentio Conditionata.

700. **N**otandum 1. Intentionem ex intrinse-
co modo tendendi aliquando esse abso-
lutam, aliquando conditionatam. Absoluta est,
quæ aliquid volumus nullâ expresse conditione.
Intentio conditionata verò, quæ quid volumus
non absolute, sed cum restrictione ad certam
conditionem.

Notandum 2. Duo esse genera Conditio-
num, quæ adjici possunt objectis volitis, v. g. in
Confessione Sacramentorum. Aliquæ enim con-
ditiones dicuntur inesse ex Natura rei, & illæ sem-
per subintelliguntur, esto non exprimantur, vt:
Ego te absolvo, si es baptizatus, si peccasti, si habes
requisitum dolorem &c. Aliæ conditiones sunt
quasi extraneæ, sine quarum adiectione posset à
Ministro confici Sacramentum: vt: si parentes
tui consenserunt, ego te baptizo.

Notandum 3. Conditiones aliquando esse
de præterito, aliquando de præsentem, aliquando
de futuro. Porro, conditiones de præsentem &
præterito, faciunt vt intentio sit absoluta, etiam si
in modo tendendi sit conditionata: quare illæ
conditiones sunt pars constitutiva intentionis in
esse intentionis absolute: Nam intentio ex se po-
tuisset esse non absoluta, si nimirum conditio de-
fecisset.

Notandum 4. In conditionibus de futuro,
posse esse deceptionem. Aliquando enim viden-
tur esse de futuro, & reverà sunt de præsentem, v. g.
Absolvo te, si Deus scit, te cras facturum restituti-
onem &c. hæc inquam est conditio de præsentem.

Eccc 3

nempe

nempe scientia jam existens. Pari modo, ut bene notavit Arriaga, esse conditio de presenti, si quis diceret: *Absolve te, si cras restituas*, intelligendo: si hodie sit verum dicere, te restitutum: & hoc vel maxime in sententia eorum, qui omnia verificativa harum propositionum, volunt esse aliquid de presenti. Verum in communi acceptione reputantur inter conditiones de futuro, quia communiter accipiuntur in sensu suspensivo: v. g. dono tibi librum, si cras venerit mihi nuntius: Donatio fit quidem hodie, sed non fit pro hodie, sed pro crastino, & perinde est ac si dicerem: volo ut cras illo momento quo aderit nuntius, liber incipiat esse tuus. Et hinc est quod Matrimonium sub tali conditione contractum, censetur suspensum donec ponatur conditio: unde consequens est, ante conditionem positam, posse tales contrahentes mutuo consensu resilire, & impedire, ne postmodum etiam posita conditione, sit matrimonium, ut tradit Sanchez lib. 5. de Matrim. disp. 8. n. 1. Pari modo si unus contrahentium ante conditionem impletam aliam duceret absolute, & sine omni conditione, hoc Matrimonium valeret, quod verum non esset, si Matrimonium non esset suspensum usque in adventum conditionis. Quapropter si in alijs Sacramentis huiusmodi conditio adjiceretur, presummeretur Minister velle effectum Sacramenti suspendere: quia verò in alijs Sacramentis effectus suspendi non potest, ut dicitur inferius, ideo intentio suspensiva non sufficit ad alia Sacramenta. His notatis

701. Conveniunt DD. omnes, valide administrari Sacramenta sub illis conditionibus, quæ ex Natura rei insunt Sacramentis. Controversum est, an valide administraretur Sacramentum sub conditione presenti, vel præterita vel futura extranea, cujus existentia nobis non constat.

702. DICO 1. Si conditio adjecta de presenti existit, vel de præterito existit, etiam si ejus existentia ignoretur, Sacramentum est validum. Hæc conclusio est communis contra P. Esparza; eam vocant certissimam Suarez, Lugo, Dicastillo. Procedit autem conclusio etiam in casu quo Minister conditionem in sola mente adjicit, neque verbis exprimit.

703. Probatur jam Conclusio 1. Ex inconvenientibus quæ contraria sententia debet admittere. Ponamus, quod quis contrahens Matrimonium cum sponsa quam putat Virginem, & quæ revera est Virgo, in animo suo alliget intentionem Virginitatis, nemo sanè ausit dicere, tale Matrimonium esse nullum, etiam si constaret talem intentionem esse adjectam: atqui secundum adversarium tunc esset nullum, quia conditio adjecta est extranea, & ejus existentia ignoratur: ergo &c.

Quia verò adversarius fortè in Matrimonio aliud diceret, propterea quod simul habeat rationem contractus civilis (quæ tamen ratio non facit ad rem, ut constabit) ideo ad alia Sacramen-

ta argumentum transferamus. Sacerdos aliquis in Ecclesia Latina sciens esse graviter peccatum, consecrare in fermentato, semper in animo adjicit hanc conditionem: *volo consecrare si panis non sit fermentatus*. quis, obsecro audeat dicere, illum Sacerdotem nunquam valide consecrare: quod, attestante, & jurante Sacerdote, se habuisse huiusmodi restrictam intentionem, auderet habere yzimas tanquam non consecratas absumere: cum panem profanum, aut iterum consecrare: & tamen hoc rectè fieret in sententia adversarii, quia conditio adjecta est extranea, nam etiam panis fermentatus potest valide consecrari: conditio autem extranea ignorata in sententia adversarii vitiat Sacramentum. Item absolvat aliquis in hac conditione: *si non es excommunicatus*, & *ex absolvo*. Vel Episcopus ordinet aliquem sub hac conditione: *si non es bigamus*, aut alius singularis: quis dicat hæc Sacramenta hoc ipso esse nulla, si conditio ignoretur, & revera illa sit excommunicatus, nec bigamus &c. cum tamen hæc sint conditiones extraneæ, quia quandoque excommunicatus potest absolvi, si ignoretur, & Bigamus valide ordinari.

704. Probatur Conclusio 2. & qui à priori. Quando adest intentio sufficiens, materia & forma debita, validum est Sacramentum: atqui hæc adfuit in casu posito: ergo &c. Minor quoad Materiam est certa: quoad formam probatur ex solutione objectionum: quoad intentionem probatur. Intentio absoluta faciens Sacramentum sufficit: Intentio in casu questionis est absoluta: ergo &c. Minor probatur. Intentio conditionata transit in absolutam purificata conditione: atqui conditio de presenti vel præterito est purificata, ut ponitur in casu, ergo transit in absolutam.

705. Objicit P. Esparza. [Conditio, inquit, ignota, aut non certo cognita, est impossibilis in ratione Sacramentalis significationis, ita completis Sacramentali significationem, quæ non potest nisi incertè ducere in cognitionem collationis gratiæ, cum tamen sit de essentia Sacramenti, ut quantum est de se, ducat in cognitionem illius, eamque certam.]

Hoc argumentum, nisi aliter promoveretur, non videtur habere difficultatem. Aliud est hanc propositionem esse certam: omne Sacramentum est de se causativum gratiæ, & aliud: hoc tunc datur Sacramentum causativum gratiæ. Primum est de fide, & resolvitur in hanc conditionem: si datur Sacramentum, & non est obex, causatur gratia. Posterior propositio nunquam est certa nisi ex speciali Dei revelatione: quia semper ignoramus, an tam ex parte suscipientis quam ex parte Ministri adfuit omnia requisita. Hanc solam incertitudinem inducit conditio extranea, & nullam aliam: nullam ergo inducit incertitudinem quam non etiam inducant conditiones inexistentes, seu essentialiter requiritæ. In forma ergo (quamvis revera argumentum non

habeat formam) distinguo. Sacramentum quantum est de se (hoc est, si non adsit obex) est signum certum gratiae quoad se, & in sensu jam explicato, & iterum explicando, concedo, quoad nos, subdistinguo. Illae partes Sacramenti quae nobis sunt sensibiles, sunt nobis certum signum gratiae, hic & nunc collatae, certitudine omnino absolutae, nego, certitudine conditionatae, nempe, si etiam reliqua adsint, quae non sunt immediate sensibilia, ut est intentio Ministri, & suscipientis, concedo, & nego hanc non haberi in Sacramento sub conditione extranea collato.

706. Explico responsionem. Quoad se certissimum signum gratiae est Sacramentum, quia intrinsece includit efficacem virtutem eam causandi. Quoad nos verò, qui illud videmus administrari, sed non videmus existere omnes partes requisitas, tantum certificatur conditionatè, si nempe existant hic & nunc etiam reliqua quae sub sensum non cadunt. Sicut ergo incertitudo proveniens ab ignorantia Intentionis Ministri, non obstat significationi Sacramentali, ita neque incertitudo proveniens ab ignorantia conditionis extraneae potest obstat, quia reverà hæc ignorantia non est alia ignorantia, quàm ignorantia intentionis in esse absolute. Et hæc ad argumentum propositum sufficiunt.

707. Ceterum, virgeri potest hoc modo. Verba Sacramentalia debent esse vera. sed si non adsit intentio absoluta quoad modum volendi, verba non sunt vera: ergo non sunt apta constituere Sacramentum. Minor probatur. Nam verba hæc: *Ego te baptizo, absolvo &c.* significant intentionem absolutam, & ab omni conditione liberam, quia nullam conditionem exprimunt: ergo si non adsit talis intentio, verba non sunt vera. atqui intentio adiciens conditionem, non est talis. ergo &c. R. Negando Minorem. ad probationem nego antecedens, & dico, quod verba illa significant, adesse intentionem faciendi Sacramentum, & conferendi gratiam, præscindendo tamen ab intentione absoluta & conditionata. Patet ex eo, quod Intentio Ministri semper sit conditionata & alligata conditionibus necessariis seu existentibus: ergo sicut hæc potest significari per verba Sacramentalia, ita etiam poterit, si sit alligata conditioni extraneae.

708. Negabis paritatem, & disparitatem dabis ex communi modo loquendi hominum, qui conditiones inexistentes non solent exprimere, sed bene conditiones extraneas: quare verba Sacramentalia significabunt intentionem alligatam conditionibus inexistentibus, non item conditionibus extraneis.

Sed virgetur. Quia innumeris instantiis ostendi potest, quod homines etiam in communi modo loquendi non solent exprimere conditiones etiam extraneas, & nemo eos arguit falsitatis aut fallaciae, propterea, quod verbis non exprimentibus conditionem sint vti: Exemplum dedi suprà de Matrimonio sub tacita conditione

contracto, nunc alia addo: v. g. aliquis sperat, se hodie accepturum pecunias, & hac spe nixus promittit creditori solutionem debiti, & tamen non vult solvere nisi sub conditione (quamvis absolute posset alijs modis solvere) si acceperit pecunias: quam conditionem non exprimit: item opifex promittit alicui absolute quidem quoad verba, sed animo conditionato, se hodie absoluturum opus constitutum, nempe sub hac conditione tacita: nisi superveniat alius labor valde necessarius, quem si prævideret, non promitteret, quamvis absolute posset opus promissum præ illo expedire. Nemo tales arguit fallacitatis aut fallaciae, sicut in sententia contraria argui possent, si verba significarent intentionem absolutam; quia essent adhuc falsa, etiam si conditio verificaretur, & solutio ex acceptis pecunijs fieret, & opus præstaretur: quod sanè est contra omnium sensum. Alia exempla plura occurrunt in Jure: vnum sufficiat. Quando quis fecit largam donationem alicui extraneo, nullà expressâ conditione, nihilominus censetur intentio donandi fuisse conditionata: nisi præter spem liberos acquisivero. Idem esset, si nesciret se habere liberos, & præter spem apparerent liberi. Talis inquam donatio est revocabilis ob nullitatem ex defectu conditionis quae præsumitur fuisse subintellecta, & tamen est conditio extranea, quia absolute posset valere etiam tunc donatio. Nam si talis donatio facta fuisset Ecclesiae, valeret, ex communiore DD. quia tunc non præsumitur intentio fuisse conditionata, utpote remuneratoria & Deo facta, quamvis hoc ipsum aliqui negent, fundati in auctoritate S. Augustini, laudantis Episcopum Carchaginensem, quod cuidam, qui cum liberos non haberet, omnia sua donaverat Ecclesiae, retento sibi usufructu, deinde natis illi liberis reddiderit ei Episcopus, & ait S. P. [In potestate habuerat Episcopus non reddere, sed jure fori, non jure poli.] c. fin. ca. 17. q. 4. Ecce! quod etiam verba absolute prolata possint habere sensum conditionatum conditione extraneâ.

709. Veniamus nunc ad authoritatem Scripturæ, & videamus hujusmodi locutiones ipsius Dei, quae spectatis verbis erant absolute, & tamen fatendum est, fuisse prolatae ex intentione conditionata, & ideo non fuisse falsas: unde sequitur, quod veritas propositionis non exprimentis conditionem in animo latentem, possit stare cum intentione conditionata conditione extraneâ. Primum exemplum est in prophetia Jonæ, quod Ninive post 40. dies subvertetur, & tamen propter Ninivitarum poenitentiam non fuit subversa post 40. dies, sed multò post. Secundum exemplum est Isaia 38. vbi Regi Ezechiae dicitur: Dispone domui tuae, quia morieris tu & non vives: & tamen postea propter ejusdem regis preces fuit vita prolongata: ergo latebat hæc conditio: nisi me roges &c. Tertium exemplum habetur 2. Reg. 24. vbi Gad propheta dixit ex ore Dei, futuram pestem per tres dies, & tamen

deinde

deinde placato Deo non duravit tribus diebus. Quartum exemplum est Matth. 8. ubi Christus centurioni dixit: *Ego veniam tibi curabo eum.* & tamen propter fidem Centurionis non venit, sed absens sanavit. latebat ergo conditio: si Centurio non deprecabatur. Quintum exemplum est Gen. 20. ubi Deus dicit Regi Abimelech. *Morieris propter mulierem quam tulisti:* subintellecta est conditio: nisi te excules, & habeas voluntatem restituendi. Sextum exemplum esse posset, quando Christus jungens se discipulis euntibus in Emaus, simulavit se longius ire: quæ fictio siue fuerit verbalis siue realis, fuit conditionata, nisi rogaretur, ut maneret. Sic nemo dixerit eum mentiri, qui amico dicit: *Vale: eo domum:* si deinde rogatus ab amico maneat ibi.

710. Dicendum ergo est, hujusmodi propositiones esse æquivocas, & duplicem sensum habere posse, vnum quidem frequentiore, alterum minus frequentem: sicut vox *Animal*, in usu philosophorum significat genus ad rationale & irrationale, vulgò autem significat idem quod *brutum*: sic ergo propositiones absolutæ communiter quidem significant in specie Intentionem absolutam, præsertim in contractibus reciprocis, ubi, si lateret conditio, non servaretur æqualitas, & alter damnificaretur, unde fit, quòd Contractantes teneantur habere intentionem absolutam, & ideo meritò præsumuntur ab altera parte habere intentionem absolutam, quia fraus non præsumitur. Aliquando tamen habent illæ propositiones sensum abstrahentem ab intentione conditionata & absoluta, & ideo ad illas verificandas sufficit intentio conditionata, etiam si verbis conditio non exprimitur.

711. Possunt ergo formæ Sacramentorum habere verum sensum, etiam si procedant ab intentione conditionata; quamvis fatendum sit, quòd Minister adjiciens hujusmodi conditionem in animo, & foris occultans, per se & regulariter loquendo peccaret, quia sine causa legitima induceret incertitudinem majorem valoris Sacramenti.

Dixi: *per se & regulariter loquendo* peccaturum Ministrum. Posset enim contingere casus, in quo eam licitè adjiceret, imò ex charitate teneretur sub tali conditione conferre Sacramentum. Casus est iste. Ponamus adultum aliquem Judæum petisse baptismum, dilatum tamen esse, quòd ob varia peccata mortalia, v. g. ob usuram diu practicatam, & ob difficultatem restituendi bona injustè acquisita, non videretur dispositus ad fructum baptismi consequendum, sc. Justificationem: talem deinde incidere in amentiam, & fieri proximum morti inevitabili: dico, talem esse baptizandum sub hac conditione: si sit dispositus per poenitentiam sufficientem ad Justificationem: hæc autem est conditio extranea, quia etiam sine ea valeret baptismus. Est, inquam, sub hac conditione & non absolute baptizandus. Ratio est, quia homini non disposito, non est

conferendus baptismus, & si evidenter constet, quòd in amentiam incidisset constitutus in peccato mortali, ob reverentiam Sacramenti non esset baptizandus, ut tradit ex communibus Testimoniis Tannerus. Ergo si dubium esset, an esset dispositus de suis peccatis, non deberet absolvi, sed sub conditione baptizari. Non quidem absolute. Ne fortè Sacramentum conferatur indigno. Sub conditione tamen: quia ex Charitate debet exhiberi Medium salutis necessarium, quòd non proderit, & quòd non potest differt. Ex hoc colligitur, si alia deciderent, mihi sufficeret, ut loquerer P. Esparza abstinere. Aliud argumentum potest ex ijs, quæ dicam in Tractatu de Eucharistia, de modo quo Neomyta debent velle contrahere cum Episcopo ordinante.

712. DICO 2. Nullum Sacramentum, excepto Matrimonio, potest valide conferri in conditione de futuro contingente. Dixi: *excepto Matrimonio.* ita enim multorum sententia incipit, de qua non est hic locus disputandi. Dicitur Conclufio. Vel enim Minister intendit illum suspendere effectum Sacramenti, non tamen valorem, vel etiam intendit suspendere valorem Sacramenti, vsque ad adventum conditionis. Neutrum dici potest. Non primum. Quia nimirum Sacramentum est ritè confectum, & valde est obex in suscipiente, causat infallibiliter gratiam, ex institutione & voluntate Dei. Ergo Minister nollit aliter valere Sacramentum, nisi possit suspendere effectum, nihil ageret: summi primariæ intentione vellet facere Sacramentum, conferret Gratiā, etiam si secundariā intentione nollit conferre Gratiā, eò quòd per errorem putaret se posse Sacramentum ab effectu levari, prout infra magis declarabitur, quando agemus de Intentionibus contrarijs. Sed neque secundum dici potest. Nam omnium Sacramentorum formæ, prout à Christo sunt instituta, significant nimum & intentionem conferendi Sacramentum nunc de præfenti, dum pronuntiat formæ, & si adderentur hæc verba: *Ego te baptizo in crastinum:* significatio verborum mutaretur. In Matrimonio autem potest illa forma adhiberi, quæ in alijs contractibus, & sicut possum dicere: *Ego dono tibi librum in crastinum:* ita possum dicere: *Ego te duco in crastinum.*

713. Dices. Ex hoc sequeretur, quòd non mutaretur forma Sacramentorum, quando adhibetur conditio, nam illa verba adjecta essent pars formæ, & tamen Christus non instituit formam talem. R. Negando sequelam, & negando, quòd illa conditionalis Adjecta esset pars formæ, sicut non est pars formæ, quando ex Pœnitentiæ sacramento adjicitur in forma baptismi, quando baptizatur aliquis, de quo dubitatur, an fuerit prout validè baptizatus. Ratio patet ex dictis. Non forma à Christo instituta adæquate sunt illa verba, quæ significant intentionem Ministri, præscindendo an sit intentio absoluta, an conditionata. Quare sicut conditiones tam incertæ

quàm extraneæ, sunt quidem vltimum complementum Intentionis Ministri, in esse intentionis absolute, non tamen ideo sunt pars formæ, ita neque verba illas condiciones exprimentia, sunt pars formæ, licet significant partem intentionis.

Dici etiam posset, illa verba, quando expresse adjiciuntur, esse quidem partem formæ, sed partem integram, non necessariam, sicut in absolutione Sacramentali secundum multos, illa verba: *a peccatis tuis*, sunt pars formæ integralis, sed non necessaria. Porro existentiam conditionis non debere per formam affirmari, patet: nam ne quidem conditiones inexistentes affirmantur adesse, alioquin Minister mentiretur, quia affirmaret se scire adesse illas, cum tamen nesciat adesse.

CONTROVERSIA IV.

Quenam ex Intentionibus contrariis censenda sit sortiri effectum.

714. Notandum 1. Intentiones dupliciter posse contrarias inter se esse, vel explicitè vel implicitè. Explicitè certum est non posse simul & pro eodem instanti stare intentiones contrarias, quia hoc aliud non esset, quàm simul & semel idem secundum idem expresse efficaciter velle & nolle, quod est tam impossibile, quàm idem simul expresse affirmare & negare. Implicitè dicuntur intentiones tunc esse contrariæ, quando quis per errorem existimans duo prædicata esse separabilia, vult obtinere vnum, & alterum non vult, sed potius vult negationem illius.

Notandum 2. Errorem circa illa prædicata posse iterum dupliciter se habere: aliquando enim potest quis per errorem judicare, illa prædicata esse inconiungibilia, quæ tamen defacto semper & necessariò coniunguntur: aliquando potest quis per errorem judicare, esse quidem illa prædicata coniungibilia, posse tamen ex intentione Ministri aut celebrantis contractum ab invicem separari. Exempla prioris sunt hæc. Hæreticus iudicans consecrationem Eucharistiæ nec esse, nec posse esse sacrificium, vult consecrare Eucharistiæ, sed non vult facere sacrificium, eò quod putet hoc sibi esse impossibile: item vult conferre Baptismum, non tamen conferre Gratiam aut Characterem, quia putat hæc non posse conferri, & Romanam Ecclesiam errare, existimando posse conferri. Exempla posterioris esse possunt primò. Aliquis per errorem putat posse conferri absolutionem de præsentì, & suspendi ejus effectum, sc. gratiam, vult absolvere de præsentì, non verò conferre gratiam: item, existimans posse contra actum Matrimonij inter Christianos fieri sine Sacramento, vult facere Contractum, sed non vult facere Sacramentum. Item Abissi-

nus Schismaticus existimans Matrimonium posse in certis casibus dissolvi, vult contrahere Matrimonium etiam ut Sacramentum, sed dissolubile.

Notandum 3. Contrarias intentiones aliquando existere simul in tempore, ut in allatis exemplis, aliquando successivè, & pro tempore diverso, v. g. Petrus habet hodie intentionem offerendi crastinum Sacrum pro Paulo, verum cras immemor hujus intentionis offert pro Joanne, quæritur, quis horum duorum consequatur fructum sacrificij.

715. In præsentì nihil agimus de his intentionibus successivis & contrariis, quia in Sacramentorum administratione semper obtinet effectum secunda intentio, quæ tunc est quando actu administratur Sacramentum, hæc enim est à qua denominantur actiones fieri nomine Christi, non obstante voluntate contrariâ præcedente. Itaque hujusmodi intentiones successivè contrariæ specialem difficultatem habent in alijs dispositionibus, præsertim in Testamentis, quam tractabo in opere de Justitia.

716. Dicendum nunc est, & pro Regula statuendum. Illa intentio ex contrariis implicitis prævalet, quæ appetitivè major est, hoc est, quæ magis vult objectum suum, illudque simpliciter & absolute alteri præfert. Vel sic. Illa intentio prævalet, quæ respectu alterius est absoluta, e contra altera respectu hujus est solum conditionata. Declaratur Regula in exemplis supra positis. Hæreticus vult baptizare, sed non vult conferre gratiam, eò quod putet hunc effectum non causari per Baptismum: si ergo Minister ille ita constitutus sit, ut si sciret, ad hunc effectum causandum esse institutum Baptismum, adhuc baptizaret, intentio Baptismi prævalet intentioni non conferendi Gratiam, quia appetitivè magis vult suum objectum, vultque illud absolute; Nolito verò conferendi gratiam vult suum objectum vel potius illud non vult tantum sub conditione, si baptismus non est ad gratiam conferendam institutus, quæ conditio deficit: & ita quidem de hæreticis præsumit Ecclesia.

Item, aliquis existimans, posse à contractu Matrimonij inter Christianos separari rationem Sacramenti, vult facere Contractum Matrimonij, sed non Sacramentum: ut talis deprehendat, vtrum primaria intentio fuerit sufficiens ad faciendum Matrimonium vnà cum Sacramento, vel an potius habuerit intentionem alligatam conditioni impossibili, debet se reflectere, an voluerit Contractum Matrimonij absolute, Sacramentum autem voluerit excludere conditionatè, si possit separari, & tunc valebit Matrimonium, & erit simul Sacramentum, quia malebat habere Matrimonium cum Sacramento, quàm vtroque carere. Si verò se contrario modo haberet, Matrimonium judicandum esset nullum,